

Bent Illum

Allerede som barn har skoven og dens mysterier betaget mig. Hvad er det, der foregår rundt om en, når man færdes i skoven? Hvad er det sanserne bombarderes med og hvad, hvordan og hvorfor reagerer ens sanser egentlig på disse mangeartede indtryk. I skoven var det muligt at fremstille redskaber af de forhåndenværende materialer, ting som bue og pil, vandrestave, kampstave og meget andet. Disse redskaber kunne så afprøves direkte i praksis, så det var muligt at finde ud af, om de duede til det, man forventede. Allerede her begyndte jeg at interessere mig for evalueringen af de produkter, jeg fremstillede med mine hænder.

Senere da jeg fik håndarbejde og ikke mindst sløjd i skolen fik jeg lejlighed til at bygge videre på de ting, jeg havde eksperimenteret og erfaret mig til gennem livet og legen i skoven og i hverdagslivet; men i skolen var konteksten en anden. Her var håndværket og produktfremstillingen lagt i undervisningsmæssige rammer, hvilket gjorde, at det ikke var den enkeltes egne behov, men lærerens ideer om undervisningens indhold, der kom til at bestemme. I håndarbejde gik det helt galt; men det forekom også kun et år på skemaet, så der var ikke megen tid til at erfare, til at lære sig håndværksmæssige færdigheder. Sløjdfaget var på læseplanen i 4 år, og det gjorde, at jeg trods den undervisningsmæssige traditionelle, klasseundervisnings rammer alligevel fik tilegnet mig færdigheder og viden, jeg fandt interessant, og som jeg kunne bruge til noget; men det blev først rigtig spændende, da jeg gik på aftenskolesløjd, hos den lærer jeg ellers havde i dagskolen. På aftenskolen måtte man nemlig selv bestemme, hvad man ville lave.

Som 17 årig kom jeg på Husflidshøjskolen i Kerteminde (senere kendt som Seminariet for Kunst og Håndværk), hvor jeg blev uddannet som husflidslærer med hovedfag i træ, metal og bogbinding og bifag i horn og ben, skind og stoftryk. Her var læringskonteksten anderledes, end jeg tidligere havde oplevet. Meget mere fri og selvstændig; men absolut ikke uden at der blev stillet tydelige og bestemte krav til en. Senere blev jeg folkeskolelærer og samtidig med seminarieuddannelsen tog jeg sløjdlæreruddannelsen først i træsløjd og senere i metalsløjd på Dansk Sløjdlærerskole i København. Her var der igen en ny læringskontekst for undervisningen, en kontekst der mindede en del om den, jeg havde oplevet i min skoletid i folkeskolen.

Kontakt:

Bent Illum
bemi@dpu.dk

Efterfølgende har jeg undervist i folkeskolen, på kostskole, i ungdomsskole, på aftenskole m.v.. Disse forskellige undervisningssteder havde forskellige undervisnings metoder eller kulturer, og i forbindelse med de meget forskellige læringsforhold jeg selv havde haft undervejs, betød det, at jeg kom til at interessere mig meget for, hvorledes undervisning og læring egentlig foregår i det håndværksmæssige område, eller jeg kunne også kalde det for den materielle kultur. Jeg begyndte derfor en løbende række af undervisningsmæssige eksperimenter for at søge at klarlægge dette område.

For stadig at opkvalificere mig håndværksfagligt har jeg gennem årene deltaget i kurser på såvel sløjdlærerskolerne, i husflidskredse og andre steder i ind og udland.

For at søge svar på min interesse i det undervisnings- og læringsmæssige i vort område har jeg først taget en exam. pæd. og senere en cand. pæd., hvor jeg skrev speciale omkring "opfinderen" af den "pedagogiske sløjd", svenskeren, Otto Salomonsen. På svensk dækker ordet sløjd stort set alle håndværksaktiviteter fra smedning og trædrejning til vævning, strikning, papir- og lerarbejde. Mit interesseområde var specielt hans forhold til æstetisk, undervisning og læring.

Senere fik jeg lejlighed til videnskabeligt at undersøge de forhold, der lærings- og undervisningsmæssigt gør sig gældende i vort område. Undersøgelsen foregik eksemplarisk i folkeskolen; men kunne lige så godt have været foretaget andre steder i den materielle kulturs håndværksmæssige område. Dette forskningsarbejde resulterede i ph. d. graden, som jeg opnåede efter forsvaret af afhandlingen Det manuelle håndværksmæssige og læring – processens dialog. Gennem studierne har jeg løbende haft mulighed for at relatere, iagttage og efterprøve de opnåede teoretiske vidensfelter om læring og undervisning i feltet, idet jeg undervejs har undervist på Almenuddannelsen eller modulkurser på Dansk sløjdlærerskole, på Pædagogisk Diplomuddannelsen i Materiel kultur, aftenskole, forskellige faglige foreninger, og universiteter i Sverige og Estland. Jeg har løbende, ved siden af mit arbejde med og interesse for undervisning og i det håndværksmæssige område (bredt forstået), arbejdet med mit eget håndværksmæssige niveau, og er specielt indenfor trædrejning nu på et niveau, hvor jeg deltager i kunsthåndværkerudstillinger i ind- og udland, ligesom jeg også underviser dette faglige område i ind- og udland.

Mit interessefelt har der for løbende kunne siges at dreje sig om diverse håndværk, deres faglige indhold og den måde de læres på af den enkelte, herunder ikke mindst den læringsmæssige kontekst (de didaktiske forhold), uanset om denne læring har foregået i skolen, i arbejdslivet eller i hverdagslivet. Interessefokuspunkter har derfor været undervisning, didaktik, læringens ydre og indre produkt, sansernes betydning for læring i det manuelle og kropslige område, tavs viden, evaluering i praksis, faglige kompetencer, design, æstetik og praktisk klogskab.